

Socialisering af kattekillinger

Nogle dyrearter fødes næsten »færdige«. De kan bevæge sig omkring og tage føde til sig kort tid efter fødslen, og de har mest brug for deres mor til beskyttelse mod farer. Andre fødes totalt hjælpeløse. Fysisk er de uudviklede, og mange af deres sanser er ikke færdigudviklede, derfor skal de lære mange ting for at kunne klare sig selv. Blandt andet: 1) hvilke individer de kan omgås og knytte sig til senere i livet, 2) hvordan de skal klare sig blandt artsfæller, 3) hvilke byttedyr de skal jage, og 4) hvordan de skal håndtere dem

➤ 10 gode råd

- Køb aldrig killinger, som er under 8 uger gamle
- Lad killinger blive hos deres moder, til de er 12 uger gamle, hvis de har mulighed for det
- Anskaf dig to killinger fra samme kuld. Det har især betydning for indekatte og killinger yngre end 12 uger
- Sørg for, at killingerne har haft daglig omgang med mennesker hos opdrætteren
- Sikr dig, at killingen er vænnet til samvær med hunde, hvis du selv har hund
- Væn fra starten killingen til fremmede, der kommer i hjemmet
- Beskæftig dig med killingen og leg med den, så den knytter sig til dig
- Giv katten tid til at vænne sig til dens nye sted, før den får lov at løbe frit ud og ind
- Luk aldrig en lille killing ud alene. Den kan ikke finde hjem igen
- Vær opmærksom på, at det er vanskeligt selv at opfostre moderløse killinger

Tidlig adfærdsmæssig udvikling

Det er vigtigt at have kendskab til, hvorledes kattekillinger udvikler sig, så man kan sørge for, at de får mulighed for at udvikle sig normalt – både fysisk og psykisk. Nedenfor er en gennemgang af killingers udvikling i de første 12 uger efter fødselen.

0-3 uger: I denne periode er killingerne totalt afhængige af deres mor. Killingerne sover og dier det meste af tiden. De kan ikke kontrollere deres kropstemperatur og har derfor brug for hinanden og deres mor for at holde sig varme. Moren forlader kun killingerne, når hun er absolut nødt til det.

Killingerne kan ikke selv komme af med urin og afføring. Deres mor skal stimulere

dem til dette ved at slikke dem på bugen og omkring kønsdelene.

Normalt vil killingers øjne åbnes, når de er 7-10 dage gamle, men det kan variere meget – både mellem de enkelte kuld og mellem killingerne inden for et kuld. I starten er killingerne dog ikke i stand til at skelne omgivelserne klart og orientere sig ved hjælp af synet.

Efter fødslen bevæger killingerne sig fremad ved hjælp af forbenene, idet de trækker bagbenene efter sig. Men i løbet af de første to uger udvikles evnen til også at bruge bagbenene. I den sidste del af perioden begynder killingerne så småt at kravle rundt og lege med hinanden.

4-5 uger: Killingerne lugtesans er nu fuldt udviklet. De kan soignere sig, og deres leg med hinanden bliver voldsommere.

Desuden kan de begynde at spise opblødt tørkost. Moren kan finde på at lægge sig lidt væk fra killingerne og kalde på dem.

I løbet af perioden udvikles killingerne evne til at skelne genstande fra hinanden og orientere sig. For at denne evne skal udvikles normalt, er det meget vigtigt, at killingerne får mange forskellige synsindtryk, ved at deres omgivende miljø er så stimulerende som muligt.

6-7 uger: Killingerne »slås« med hinanden i leg, og de kravler rundt på og undersøger de nærmeste omgivelser. Tørkost kan serveres for dem – uden det er opblødt. Katte vil senere i livet foretrække den type føde, de som killinger bliver præsenteret for – både af deres ejer og senere af deres mor. Moren kan nu lægge sig længere væk fra killingerne.

8 uger: Killingerne skal begynde at lære at jage. Moren bringer døde eller halvdøde mus med hjem og viser, hvad de skal gøre ved dem. Moren er aldrig væk fra killingerne i længere tid end en time. Og killingerne dier, når hun kommer hjem eller selv kalder på dem. Moren kan af og til gå væk fra killingerne for at få fred,

men hun skrider ind, når killingerne leg med hinanden bliver for voldsom.

9-10 uger: Moren bringer nu levende mus med hjem til killingerne, viser, hvordan man slår musene ihjel og lader så killingerne selv prøve. Killingerne dier stadig 4-5 gange om dagen. De bruger megen tid på at lege med moren, som dog begynder at afvise dem af og til.

10-12 uger: Moren slipper levende mus løs foran killingerne, så de selv skal fange dem. Hun griber kun ind, hvis musen er ved at undslippe. Killingerne dier stadig ca. 2 gange dagligt. Dette sker dog mindre og mindre ofte på morens initiativ, men killingerne får lov, hvis de insisterer, og der er tilfælde, hvor killinger dier så sent som i 16-ugers-alderen. Moren tager længere og længere ture væk fra killingerne, og hun lægger sig sjældent hos dem.

Kattekillinger er således i lang tid meget afhængige af deres mor. Det hænger nok bl.a. sammen med, at katte skal have lært at klare sig selv, når de skal væk hjemmefra og etablere deres eget territorium (se Dyrenes Beskyttelses pjece Kønsmodning og neutralisering af katte). Katte er territoriale af natur. Dette betyder, at de ikke vil indordne sig under en leder.

Socialisering

Hos katte findes en særlig følsom periode, hvor killingen skal præges på og socialiseres til individer af egen art og til mennesker. Dette er en forudsætning for, at killingen kan acceptere andre katte samt mennesker som nogle, den kan omgås og knytte sig til senere i livet. Hvis killingen skal omgås andre dyr, f.eks. hunde, skal den også præges på og socialiseres til dem.

Socialiseringsperioden varer fra uge 3 til uge 12 efter fødslen. Selve prægnin-gen finder fortrinsvis sted i den første del af socialiseringsperioden – dvs. før uge 7. Men killingerne skal lære at generalisere denne prægning, så de ikke kun knytter sig til enkeltindivider, som de har haft kontakt med, men generelt vil acceptere

mennesker og katte som nogle, de kan omgås.

I forbindelse med mennesker skal killingerne derfor – både under og efter den egentlige prægning – have regelmæssig kontakt med personer af begge køn samt børn såvel som voksne.

Killinger, som ikke har haft kontakt med mennesker, vil allerede 9 uger efter fødslen have svært ved at lære at acceptere mennesker. Efter 12 uger er det næsten umuligt. En kat, der ikke er socialiseret til mennesker, vil være frygtsom og kan reagere aggressivt, hvis den ikke kan undgå kontakt.

Ved kontakten med deres moder og kuldsøskende får killingerne erfaring med, hvordan de skal omgås andre individer,

hvilket har stor betydning for deres videre udvikling. Derfor bør killingerne ikke tages fra deres mor, før de er 12 uger gamle.

En kat, der er vokset op i et kuld med 1-2 killinger, vil senere i livet få sværere ved at acceptere andre katte, som familien anskaffer, end en kat, som er vokset op i kuld med 3 killinger eller flere.

Killinger, som fjernes for tidligt

Hvis killingerne tages fra deres mor før 12-ugers-alderen, øges risikoen for:

- Overdreven sutten på uld, øreflipper eller egen hale – i et forsøg på at få sit suttebehov dækket
- Urenlighed – som også kan optræde senere i kattens liv

- Overdrevent kontaktsøgende adfærd – i et desperat forsøg på at finde en moderstatning
- Separationsangst – kommer f.eks. til udtryk ved, at katten jamrer, når man forlader den
- Skyhed eller aggressivitet
- Adfærdsproblemer over for andre katte.

Killinger, som har mistet deres mor

Som nævnt bør kattekillinger ikke tages fra deres mor, før de er 12 uger gamle. Hvis de ikke har mulighed for at være hos deres moder, kan man dog anskaffe killinger, fra de er 8 uger gamle. Men så bør man altid anskaffe sig to killinger fra samme kuld. Det kan ikke anbefales, at man selv forsøger af opfostre killinger,

som har mistet deres mor. Det er svært og tidskrævende at holde liv i små killinger.

Killingerne skal have speciel moder-mælkserstatning til killinger. De skal som helt små fodres hver 3.-4. time døgnet rundt og senere 5-6 gange om dagen, og de skal stimuleres til at afgive urin og afføring, indtil de kan klare det ved egen hjælp. Desuden er der, som beskrevet ovenfor, stor risiko for, at killingerne vil udvikle adfærdsproblemer, da man ikke kan erstatte moderens betydning for killingernes normale adfærdsmæssige udvikling.

I stedet bør man forsøge at finde en fostermor til killingerne – dvs. en hunkat, som selv har nogle få killinger.

Katte knytter sig til deres tilholdssted

Katte er territoriale og vil knytte sig til det sted, hvor de holder til. Men når man anskaffer sig en kat eller skifter bopæl, skal katten have lejlighed til at knytte sig til stedet, før den får lov til at løbe frit ud og ind. Det er individuelt, hvor lang tid der vil gå. Men normalt anbefales, at der går 3 uger. Hvis du har en have, kan du gå rundt i haven med katten i sele, så den lærer omgivelserne at kende. Du skal være opmærksom på, at en lille killing ikke er gammel nok til selv at finde hjem igen, hvis den forvilder sig væk. Derfor skal du altid være sammen med killingen, når den er ude for at få erfaring med omverdenen.

Her kan du læse mere

Du kan finde mere information om katte på www.dyrenes-beskyttelse.dk – bl.a. Dyrenes Beskyttelses øvrige kattepjecer. Du kan også læse mere om katte i bøgerne *Kattens adfærd* af Lene Houe (Gyl-

dendal, 2003), *Fra killing til kat* af Peter Neville & Claire Bessant (Aschehoug, 1998) og *Politikens Kattebog* af Alice Emborg (Politikens Forlag, 1999).

Dyrenes Beskyttelse drives for private midler og har 16 internater i hele landet, der skaffer et nyt hjem til ca. 1.400 hunde og 2.000 katte hvert år. Du kan støtte Dyrenes Beskyttelses arbejde ved at ringe på tlf. 3328 7000 eller gå ind på Dyrenes Beskyttelses hjemmeside: www.dyrenes-beskyttelse.dk

Denne pjece er udgivet med økonomisk støtte fra Karen Krieger-fonden

Dyrenes Beskyttelse

Alhambravej 15 • 1826 Frederiksberg C
tlf. 3328 7000 • fax 3325 1460
e-mail: db@dyrenes-beskyttelse.dk
www.dyrenes-beskyttelse.dk